

Diagnosticant la immigració

El grup de fundacions FUS ha editat, partint d'uns treballs del Col·lectiu Ronda de Mataró, un informe sobre immigració i estrangeria. Aquest document forma part d'un programa més ampli que analitza les greus discriminacions de què és víctima la població immigrada al nostre país.

Després de les onades migratòries dels anys vint primerament, i dels anys 50 i 60 després, Catalunya rep aquest final de segle una nova fornada de gent extraeuropea. Si bé el flux és menor, també hi pesen molt els problemes per raons d'origen i de cultura, molt diferent de la nostra.

Conscients que la integració d'aquestes persones no sempre és la desitjada,

el grup de fundacions FUS ha obert un programa de sensibilització, l'objectiu del qual és de facilitar la millora de les condicions de vida i de treball d'aquests immigrants que viuen a Catalunya. Segons Teresa Climent, de la Fundació Serveis de Cultura Popular, "el que pretenem és un seguiment i elaborar uns indicadors que facilitin el coneixement i les condicions de vida i de treball (situació legal, educació, habitatge, sanitat)".

Segons Teresa Climent, de la Fundació Serveis de Cultura Popular, "el que pretenem és un seguiment i elaborar uns indicadors que facilitin el coneixement i les condicions de vida i de treball (situació legal, educació, habitatge, sanitat)".

Saber a fi d'actuar. Però, per al grup de fundacions FUS, el sentit últim d'aquest treball va més enllà d'una mera recopilació de dades. Teresa Climent confirma que hi ha una motivació més profunda: "Aquest estudi hauria de complir una funció d'alerta i fins i tot de denúncia. Pensem que és possible que amb tota aquesta informació vagin sortint a la llum situacions que no són de justícia". No es tracta d'aportar un simple coneixement de la societat, sinó d'establir un principi d'acció en defensa dels drets d'aquests col·lectius, que és en definiti-

va una defensa dels drets humans. No és la denúncia per la denúncia, per agitació política, sinó per a incidir en la vida quotidiana, partint d'una anàlisi rigorosa, avalada científicament.

Per dur a terme aquesta tasca el grup de fundacions FUS ha volgut examinar, de primer, les qüestions legislatives, i per això ha encarregat al Col·lectiu Ronda —una assessoria jurídica especialitzada en immigració— un primer informe, que forma part d'una nova col·lecció de dossiers temàtics dita "Finestra oberta". Aquest primer dossier es titula *Immigració i estrangeria. L'estat de la qüestió*, i inclou una anàlisi i una explicació de la legislació que afecta els immigrants.

Sobre la proposta del document, aquest mateix col·lectiu Ronda ha de coordinar la recollida d'informació de tot Catalunya amb l'ajut de serveis d'assessorament jurídic i d'associacions diverses: un grup de col·lectius que tenen en comú la voluntat d'ajudar els immigrants.

El propòsit del grup de fundacions FUS és que tot això serveixi per fer un seguiment de l'aplicació de la llei, però també per escatir alguns elements significatius més en el procés d'integració social de les persones immigrades al nostre país. Això no és nou. Segons Teresa Climent, aquest grup de fundacions dóna suport a recerques que ja analitzen aquests fenòmens, però ara han considerat convenient de fer uns informes una mica més genèrics que abastessin un conjunt de processos interrelacionats entre ells i, per dir-ho així, de mesurar-los. L'experiència en aquesta mena de qüestions socials els ha permès de treballar amb col·lectius i as-

ARXIU / RAFA GIL

sociacions com la Comissió Diocesana d'Immigració de Tarragona, Jameiat Es-salam de Manlleu, Caritas de Lleida o el GRAMC de Girona, etc.

El pes de la llei. La hipòtesi de pertinença a l'hora d'obrir aquest programa era que la primera dificultat amb què topen els immigrants és d'ordre legislatiu. Un ordre determinat per la llei d'estrangeria del 1985 i pel Conveni de Schengen. Doncs bé, el treball del Col·lectiu Ronda ha confirmat aquesta hipòtesi.

Per a tenir les mateixes oportunitats de vida que un ciutadà espanyol, un immigrant ha de disposar, com a mínim, de permís de treball i permís de residència (el primer permet de residir i de treballar al país i el segon només a residir-hi).

I aquest és precisament el primer obstacle amb què topa un estranger quan arriba aquí: l'extrema dificultat per a obtenir aquests permisos.

Segons Núria Ballesteros, advocadesa del Col·lectiu Ronda, avui és molt difícil que un immigrant obtingui cap mena de permís si ha arribat a Espanya sense papers. Actualment l'única possibilitat és per via de contingents, un sistema que es va implantar el 1993. El govern preveu de donar, cada any, un nombre

determinat i molt restringit de llocs de treball en alguns sectors econòmics (agrícola i ramader, construcció, serveis i poc més) per a estrangers no comunitaris. Enguany hi ha 28.000 llocs per a tot Espanya i 3.200 per a Catalunya. En el camp de la construcció, l'any passat hi havia cent places, però al final no en van donar cap perquè van considerar que hi havia ciutadans espanyols o comunitaris que hi tenien prioritat.

Malgrat que apareguin noms de sectors genèrics, a la pràctica aquests sectors solen reduir-se a un tipus de feina concreta. Per exemple, en el cas dels serveis, els llocs de feina es limiten al servei domèstic. "Fa uns anys –assenyala Núria Ballesteros–, per la mateixa via dels contingents, en determinades feines s'establí una prioritat d'origen geogràfic i de sexe: dones filipines o sud-americanes per al servei domèstic, per exemple, una decisió que no es fonamenta en cap raó objectiva".

La integració. Tot aquest sistema és per als estrangers que encara no han arribat a Espanya, i això fa molt difícil que puguin conèixer aquestes ofertes, si no és que tenen algun contacte aquí, i això només passa en empreses multinacionals. Amb els permisos aconseguits, la seva situació serà legal. A partir d'aquest moment tindran dret a les mateixes prestacions que els treballadors d'aquí, però aquest només és un primer pas molt important; després vindran els problemes d'integració.

A partir de la seva experiència, Núria Ballesteros afirma que ningú no arriba a un lloc per atzar; "els treballadors o persones que s'estableixen aquí ho fan en un indret on abans ja n'hi havia uns altres que els n'han donat referències, i per tant es tendeix a la concentració". La tendència al *ghetto*, en el sentit d'aïllament, desapareix segons l'èxit de socialització al país d'acollida. Així el paper de l'escola en la segona generació d'immigrants ha estat força positiu.

Sovint es tendeix a parlar dels immigrants com si fossin un bloc, però dintre aquest col·lectiu hi ha desigualtats que, segons el cas de cada família, poden agreujar-se. Així, Núria Ballesteros diu que la dona dins aquest col·lectiu en general es troba en inferioritat de condicions. "Qui ve aquí primer i aconsegueix el permís de treball és l'home –i això no varia, sigui quin sigui el país d'origen–, i després pot portar la família. La dona

Una nova col·lecció

Immigració i estrangeria. L'estat de la qüestió. És el primer dossier de la sèrie de que anirà configurant progressivament la col·lecció "Finestra oberta". Aquesta col·lecció inclourà recerques que poden tenir una aplicació pràctica. En el cas del primer dossier es farà arribar als col·lectius que treballen amb immigrants, però també a determinats sectors polítics, administratius i agents socials. Qualsevol persona o col·lectiu privats o institucionals interessats pels dossiers publicats i per publicar poden adreçar-se a la Fundació FUS per sol·licitar-los.

FUS Grup de Fundacions
Provença 234. 08037 Barcelona
Telèfon 93 458 87 00 – 93 458 30 04.
Fax 93 458 87 08 – 93 458 87 10

depèn del permís del marit i aquest pot utilitzar aquesta posició de domini per obligar-la a fer el que vulgui".

Col·lectiu i persona. Un dels perills més greus en la relació entre els habi-

tants d'un país i els nousvinguts és de considerar l'immigrant com a portador d'unes característiques –sovint negatives– pel sol fet de formar part d'un col·lectiu concret. És el perill de la despersonalització. Precisament un dels motius de queixa d'aquests nousvinguts és que, quan fan una sol·licitud a l'administració, la resposta es mecànica i burocràtica. Teòricament totes les resolucions han de ser motivades, però a la pràctica aquestes resolucions s'emplenen amb la mera transcripció del precepte concret d'una llei, sense cap al·lusió al cas concret, com si no hi hagués cap consideració personal.

Això pot motivar recels dels immigrants envers la societat receptora, i no sense raó. Afortunadament, la societat civil –amb tota la seva xarxa solidària de grups i d'associacions i en molts casos de la política– hi ha agents que treballen per acollir la persona com a persona. Es tracta d'una qüestió de sensibilitat més que no pas d'ideologia. Com subratlla Núria Ballesteros, molts ajuntaments de Catalunya amb els seus serveis de benestar social han emprès una tasca continuada de suport a l'immigrant, independentment del partit que hi governi. "Hi ha municipis que presten aquests serveis i n'hi ha que no". És probable que la llei sigui un obstacle dur, però és una excusa molt feble per a no fer res.

Albert Punsola

ARXIU / CARMÉ PUÉRTOLAS

